DANSKE TALE,HØRE- & SYNSINSTITUTIONER

Referat DTHS Synssøjlemøde 14. april 2023

Emne: Møde i DTHS Synssøjlen

Dato: 14. april 2023 klokken 10.00-14.00

Sted: CKV Odense, Heden 11, 5000 Odense

Tilmeldte deltagere:

1. Anja Bau, SCR Roskilde
2. Anne Grethe Pedersen, Esbjerg
3. Anne Mette Aalund Jacobsen, CSV Vejle
4. Berit Houmølle, Synscenter Refsnæs
5. Dorte With, CSA Århus
6. Elizabeth Hviid Rasmussen, CKV Skive-Viborg
7. Ida Marie Bundvig, IBOS
8. Jeanette Westergaard, Sønderborg
9. Jytte Stounberg Hansen, Haderslev
10. Karin Gøbel Davies, Herning
11. Kathrine Anderskou, Herning
12. Kenn Steen Andersen, Synscenter Refsnæs
13. Kenneth Hartmann, IBOS
14. Kristian Mainz, KC Hovedstaden
15. Line Juhl, Kolding
16. Mai Britt Jensen, KC Hovedstaden
17. Marie Fasmer, IBOS
18. Marie Gonzalez, CSV København
19. Nanette Borges, CKV Odense
20. Natascha Epstein, Slagelse
21. Ole Dybdahl, CKV Skive-Viborg
22. Per Nielsen, Synscentralen Vordingborg
23. Pernille Hviid, IBOS
24. Renata Sloth Carlsen, Fredericia
25. Thomas Hou Winther, CKV Odense

26. Trine Tangsgaard, CSV København

Afbud:

Ida Marie Bundvig, IBOS

Charlotte Weng Wilson, ISHD Aalborg

Jeanet Østergaard Jensen, Aabenraa

Lene Hvass Olsen, Kommunikationscenter Bornholm

Referat:

1. Godkendelse af dagsorden.

Dagsordenen godkendes uden bemærkninger.

2. Godkendelse af referat fra møde den 31. oktober 2022 (bilag 1)

Referatet godkendes uden bemærkninger.

Per opfordrede til, at bemærkninger til referater kommenteres skriftligt senest 14 efter et referat er udsendt, så der eventuelt kan arbejdes med bemærkningen frem til næste møde.

3. Håndtering af ukrainske blinde/svagsynede flygtninge v. Jeanet Østergaard Jensen, Aabenraa

Jeanet, som var fraværende på mødet, efterspurgte udveksling af erfaringer i forhold til håndtering af ukrainske blinde/svagsynede flygtninge.

Flere steder har modtaget ukrainske borgere, bl.a. Synscentralen i Vordingborg (3 personer), SCR Kommunikation Roskilde, CKV Odense, CSV Københavns Kommune (et barn) og Center for Specialrådgivning Aarhus (10-12 personer).

Generelt opleves sproget som en udfordring, både i det konkrete borgermøde og ift. opdateringer på fx hjælpemidler med russisk tekst/tale. Andre udfordringer består i at få ukrainernes tablets til at tilgå det danske net, og at de ofte ikke tidligere har modta-

get hjælpemidler og/eller kompenserende undervisning. Har de modtaget undervisning, er det ud fra en anden tilgang end den, der anvendes i Danmark.

Dorte With fra CSA fortalte, at de i Århus har haft fokus på en pragmatisk tilgang, da ukrainerne ikke har haft nogen hjælpemidler med sig. De har derfor valgt en model, hvor borgerne har fået udleveret, hvad der vurderes at være nødvendigt, og så er myndighedssagsbehandlingen blevet koblet på efterfølgende. Det har primært omhandlet mobility-stokke og undervisning i orientering og mobility.

Nanette Borges fra CKV Odense fortalte, at flere af deres sager har omhandlet nyopdagede tilfælde, og at de har haft et godt samarbejde med børneområdet.

Kristian Mainz fra KC Hovedstaden problematiserede, at der må være et kæmpe mørketal, fx har de ikke set en eneste ukrainsk borger. Marie Gonzales fra CSV København supplerede, at de også kun har haft en person, men til gengæld har haft mange personer på høreområdet.

Opsamling:

Synssøjlen opfordres til at indsamle mere viden om ukrainske borgere derhjemme, og understøtte at IKT netværket videndeler ift. lokale erfaringer.

4. Ny repræsentant skal findes til vidensforum for punkt og grafisk fremstilling efter at Trine Adelgaard fra CKV Odense har trukket sig (dvs. gerne en profil med kompetencer ift. før-punkt) v. Nanette Borges CKV Odense, alle bedes dog undersøge om de har en relevant profil

Dorte With fra CSA forslog Michael Holmberg, der er synskonsulent i Aarhus og gerne vil byde ind på opgaven. Dorte vurderede, at han vil være kompetent til den.

Der var enighed om, at lade Michael Holmberg overtage posten.

Nanette Borges hilste og sagde tak fra Trine Adelgaard, der havde oplevet opgaven som ”et fedt område at arbejde med”.

Marie Fasmer sagde, at emnet [punkt og grafisk fremstilling] er interessant at drøfte videre i dette fora, pga. den centrale udmelding om emnet.

Trine Tangsgaard fra CSV København udtrykte bekymring omkring KKR-rapporten og pointerede, at det ikke fremgår af rapporten, at skolerne generelt ikke imødekommer behovet for specialisering og kompetencer i skoleregi. Marie Gonzales ligeledes

fra CSV supplerede, at det kun er, hvis en pædagog i daginstitutionen griber opgaven, at et barn kan punkt, når det starter i skole. Trine Tangsgaard sagde, at konklusionen for hovedstadsområdet er, at der ikke er en stor andel af børn med svagsyn.

Ole Dybdahl Kristensen fra CKU Skive-Viborg opfordrede til at lade det være et selvstændigt dagsordenspunkt i dette regi, hvad der er meldt ind fra de forskellige steder. Kristian Mainz fra KC Hovedstaden supplerede, at det er en god idé og at NNS samarbejdet også kan trækkes frem.

Opsamling:

Mikael Holmberg er valgt som repræsentant til vidensforum for punkt og grafisk fremstilling.

Afrapportering fra de fem KKR'er i forlængelse af den centrale udmelding skal på som dagsordenspunkt på næste møde d. 15. september 2023. Notat udarbejdet i forbindelse med afrapporteringen af CSA Aarhus, CKU Skive-Viborg, Synssamarbejde Midt Randers og CFK Herning sendes ud med referatet.

5. Orientering fra dialogmøde med DBS 9. marts 2023 ang. rehabilitering og IKT v. Per Nielsen, Vordingborg Synscentral

Per Nielsen fortalte, at han sammen med Kenneth Hartmann fra IBOS, Karin Gøbel Davies fra Center for Kommunikation Herning, Dorte With CSA Aarhus, Anne Grethe Pedersen fra Kommunikation og Hjælpemidler Esbjerg og Kristian Mainz fra KC Hovedstaden havde deltaget i dialogmødet med DBS om IKT-undervisning og rehabiliteringsindsatser.

På mødet blev det bl.a. drøftet, at vi skal blive bedre til at samarbejde på tværs og invitere hinanden ind i netværk. DBS har en bekymring ift. om personer med blindhed får tilstrækkelig hjælp, og om der er en faglig bæredygtighed i forhold til at kunne løfte på kvalificeret vis, inden for de forskellige målgrupper, børn, unge, voksne og ældre

Dorte With fra CSA supplerede, at DBS har et ønske om at være en del af netværk begge veje. Dorte sagde desuden, at samarbejde er godt, men udfordres af, at det fælles faglige niveau er for forskelligt. Dorte efterspurgte, hvordan medarbejderne skal prioritere samarbejdet med DBS. Hun vurderede, at det vil være bedre med kaffemøder frem for faste møder/netværk.

Per Nielsen kommenterede, at DBS, som alle andre, kan melde sig ind i DTHS og trække på vores netværk og videndeling.

Det opleves uklart, hvornår man er kvalificeret som IKT-underviser (det er ofte personbåret) og der ses en udfordring i manglende opfølgning på undervisning, fx er det uklart, hvem man kan kontakte, når der fx kommer en opdatering.

DBS ønsker bedre understøttelse på lokalplan mellem DBS og Kommunikationscentrene, og ønsker at det er muligt at tale sammen om en konkret borger.

Der forelægger ikke noget referat fra dialogmødet.

Opsamling:

Samarbejdet med DBS er blevet bedre, bl.a. fordi DBS har rakt mere ud.

Der er behov for flere drøftelser om netværksdannelsen og det videre samarbejde.

Det er forsat åbent, hvad der skal ske ift. IKT området.

6. Status ift. NSSU, som blev drøftet på mødet den 31. oktober 2022 v. Charlotte Weng Wilson ISHD Aalborg, Kristian Mainz KC Region H og Nanette Borges CKV Odense (bilag eftersendes)

Kristian Mainz orienterede om, at skolesynskonsulenterne er klar til at træde ind i et netværk i synssøjlen. Processen går som planlagt og praktikaliteterne forventes at komme på plads primo maj.

Historisk er NSSU ældre end DTHS, da det stammer fra amternes tid, hvorefter netværket er fortsat.

Anne Mette Aalund Jakobsen fra CSV Vejle gjorde opmærksom på, at NSSU har indkaldt til et to-dags-seminar og at det er vigtigt, at der er indhold nok til begge dage. Herudover sagde Anne Mette, at netværksmøder i synssøjlen med fordel kan placeres rundt om i landet med henblik på at sikre kvalitet og prioritering, og at området bør betragtes på samme måde som på høreområdet.

Ole Dybdahl Kristensen fra CKU Skive-Viborg kommenterede, at integrationen af skolesynskonsulenterne med fordel kan have et ophæng i Refsnæs. Kristian Mainz svarede, at fokus pt er at få skolesynskonsulenterne integreret i synssøjlen, og at der herefter kan kigges på hvilken retning, der giver mening.

Berit Houmølle fra Refsnæs bemærkede, at Refsnæs gerne vil samarbejde med netværket og DTHS. I den forbindelse bør der være en opmærksom på at sikre, at der ikke sker parallel løb. Refsnæs er ikke interesseret i at få devalueret netværkets faglighed – formålet må være at hjælpe dem til at få øje på, hvordan de kan gøre deres arbejde endnu bedre.

Opsamling

Relevante personer fra DTSH synssøjlen holder møde med NSSU's forretningsudvalg primo maj, hvorefter integrationen kan ske.

7. Hvad betyder Ankestyrelsens præcisering af målgruppen (funktionelt svagsyn og visus 6/18) for vores arbejde? Gensidig inspiration ift. ressourceudnyttelse v. Dorte With, CSA Aarhus

Dorte With fortæller, at svar fra Ankestyrelsen vedr. visus og funktionelt syn hos dem har afstedkommet en større afdækning af praksis på området. Deres praksis har været fuld indsats til borgere med visus 6/18 og så har de haft en "light udgave" for dem, der havde et bedre syn.

Nu vægtes begge grupper lige meget som deres opgave. De funktionelle synsproblematikker skal med, da der ikke er belæg for en light-version, og fordi det passer ind i hele rehabiliteringsbegrebet. Der er mere sagsbehandling på sagerne. Det eneste sted, hvor 6/18 fortsat gælder er bevilling af IT-hjælpemidler.

Dorte har været optaget af, hvad det betyder for det samlede ressourcetræk. Afdækningen har vist at det drejer sig om ca. 5-6 borgere ekstra om ugen, svarende til et øget ressourcetræk på ca. 15-20 procent. Omregnet i timer og fuld årseffekt svarer det til et årsværk (37 t./ugen). Tallene er baseret på omegnskommunerne og er derfor ikke et særligt Aarhus-tal, men et fordelingstal.

Dorte fortalte desuden, at CSA har oprettet en særlig ydelse for personer med funktionelle problemstillinger og at de i afdækningen kun har talt, hvem der kommer ind – ikke på ydelser. Disse borgere ville tidligere have modtaget et "ser for godt" brev".

Center for Specialrådgivning Aarhus har lavet en politisk indstilling om flere ressourcer pga. ny målgruppe. Lykkedes det ikke at få tildelt flere ressourcer, er det Dortes vurdering, at en konsekvens vil være øget ventetid på bevilling af hjælpemidler, som borgerne har behov for.

Dorte bemærkede, at de gerne stiller deres materiale til rådighed.

Der bliver spurgt til hvilke typer af udfordringer, de synsprofessionelle i Aarhus har mødt. Hertil svarede Dorte, at det er meget forskelligt. Det er alt andet end matematik. Det er forarbejdning til hjernen – og det står der ikke tal på. Dog gælder det ikke hjernerystelser.

Personer med funktionelle synsproblematikker har været der hele tiden, men tidligere blev de afvist. Dorte fortalte, at de ser en lille stigning, bl.a. fordi øjenlægerne har fået kendskab til ordningen og fordi der er flere, der tester ordningen af.

Dorte er optaget af, om det er muligt at finde nogle andre måder at rumme målgruppen, særligt hvis der ikke følger ressourcer med. Nanette Borges fra CKV Odense fortalte, at de har flyttet opgaven tilbage til optikerne ift. en mere grundig udredning.

Per Nielsen fra Vordingborg Synscentral fortalte, at de nok hele tiden har taget borgerne ind med udgangspunkt i Serviceloven og Lov om specialundervisning. De afviser ikke borgere, hvis det drejer sig om problematikker, de kan vejlede om.

Per bemærkede, at det er godt i tråd med Komiteen for Sundhedsoplysning og den nye hjemmeside rådomsyn.dk, og at det måske kan være en kattelem for flere ressourcer.

Dorte With spurgte, hvor langt områdets rækkevidde er. Alle har en ny opgave, der skal håndteres anderledes. Det gælder også de fagprofessionelle ift. fornyet tænkning. Det kan ikke være en reduceret indsats for eksisterende midler. Dorte understregede, at det kun gælder ift. Serviceloven.

Opsamling:

Materialet fra Aarhus sendes ud med referatet.

8. Bevilling af syns- og balancetræning, lovgivning og praksis v. Per Nielsen, Vordingborg Synscentral (bilag 2).

Per og Lene Hvass Olsen, Kommunikationscenter Bornholm har haft en drøftelse om synstræning, hvilket der ikke gives offentligt tilskud til.

I forlængelse heraf er Per faldet over en drøftelse i Folketinget fra november 2022, hvor Sundhedsministeren nævner synstræning som en kommunal indsats jf. Lov om specialundervisning.

Flere steder har god erfaring med træning i synstræning og kompenserende træning. Der er enighed om, at bedring af samsynet ikke nødvendigvis skyldes træning, da det også kan skyldes tid.

Dorte With fra CSA Århus bemærkede, at en del øjenlæger praktiserer synstræning. Derfor er det vigtigt at adskille, at der er andet end hjernerystelse i dette. Fx mener Dorte, at hvis en person, der har været ude af arbejdsmarkedet et år kan komme tilbage ved hjælp af synstræning, så skal vedkommende hjælpes.

Dorte fortalte desuden, at de indgår i et forskningsprojekt om hjerneskader med Regionshospitalet Hammel Neurocenter og Skejby Sygehus. Herudover indgår de i et samarbejde med deres eget genoptræningscenter. Langt de fleste borgere derfra hjælper de med råd og vejledning om belysning, briller, optik og lign.

Kristian Mainz fortalte om et oplæg fra Syn og Hjerne konferencen i marts 2023: *Screening av synsproblemer i nevrorehabilitering – en nordisk undersøkelse av klinisk praksis og kunnskap*. Undersøgelsen gennemføres som spørgeskemaundersøgelse i Danmark og Norge og har fokus på personer med hjerneskade, der ikke får hjælp ift. synet. Kristian understregede, at det kan være med til at åbne samfundets øjne for nødvendigheden ved en samlet rehabiliteringsindsats.

Opsamling:

Det besluttes, at synssøjlen holder sig opdateret på området og når spørgeskemaet kommer (nordisk undersøgelse), tages emnet op igen.

9. Synsfaglige netværksdage 2023 – netværksspor og valg af tovholdere v. Kenneth Hartmann, IBOS (bilag 3)

Kenneth fortalte, at evalueringen fra 2022 viser stor tilfredshed med netværksdagene og indholdet i sporerne.

Der var ca. 100 deltagere, hvilket er vigtigt for at bibeholde videndeling og netværk. Der sker meget netværk ved kaffemaskinen og til middagen.

Netværksdagene i 2023 afholdes i Køge. Som altid skal tovholderfunktionerne for de enkelte netværksspor fordeles her på forårets synssøjlemøde. Der er i alt seks spor:

1. O&M, (vidensfora for O&M)
2. ADL (Herning)
3. Erhvervet Hjerneskade
4. Syn og IT
5. Belysning (tovholder: vidensfora for Lys og belysning)
6. Udviklingshæmning og synsnedsættelse

Tovholderne er ikke ansvarlige for at stå for selve oplæggene på sporene, men er ansvarlige for at få planlagt, hvad der er relevant at få på programmet og få det koordineret, så afviklingen forløber glat. IBOS er ansvarlig for at finde relevante oplægsholdere til det øvrige program.

Kenneth efterspurgte, hvem der vil påtage sig at være dette års tovholdere. Flere synes, det er svært at byde ind uden at kende opgaven. Karin Gøbel Davies sagde at Herning gerne vil være tovholder på ADL sporet og Elisabeth sagde, at Vidensforum for O&M fordeler opgaven vedr. O&M sporet. De tre vidensfora; O&M, Lys og belysning samt punkt og grafisk fremstilling er fødte tovholdere, når deres netværksspor er på programmet.

Karin gjorde opmærksom på, at udviklingshæmning og synsnedsættelse er et snævert område. Det blev drøftet, om det giver anledning til, at sporet ikke kommer på så tit eller om det netop derfor er vigtigt at skabe rum til erfaringsudveksling, deling af ny viden på området og netværksdannelse.

Opsamling

De enkelte ledere i synssøjlen undersøger, hvem af deres medarbejdere, der kan være tovholdere på dette års synsfaglige netværksdage. IBOS sender mail til ledergruppen om tovholdere.

Indsat til baggrund om tovholderfunktionen:

Tovholderens funktion er at planlægge (lave program), være mødeleder, strukturere og styre processen på netværksmødet, så deltagerne i fællesskab kan reflektere over praksis og udvikle de faglige netværk. En tovholderfunktion kan fint deles mellem to eller flere institutioner.

Tovholderen stiller sin viden til rådighed for fællesskabet og betaler på lige fod med andre for deltagelse i netværksdagene, ligesom tovholderfunktionen selv afholder eventuelle udgifter i forbindelse med materialer.

IBOS planlægger og koordinerer de faglige oplæg. Det vil foregå i dialog med DTHS og de synsprofessionelle på synsinstitutionerne, som kan komme med forslag til temaer og oplægsholdere.

Opfølgning

På baggrund af drøftelse på synssøjlemødet (punkt 9), foreslår IBOS at spor om Udviklingshæmning og Synsnedsættelse erstattes af spor om Syn, Uddannelse og Erhverv.

IBOS har d. 25. april 2023 udsendt mail til lederne i synssøjlen med opfordring til at varetage tovholderfunktionen på et af de seks spor på de synsfaglige netværksdage i 2023. Foreløbigt er følgende tovholderfunktioner er på plads:

- O&M (tovholder: Vidensfora for O&M)
- ADL (tovholder: Herning)
- Belysning (tovholder: Vidensfora for Lys og belysning)

Der mangler fortsat tovholdere til:

- Syn, uddannelse og erhverv
- Syn & IT
- Erhvervet hjerneskade og synsnedsættelse

Kontakt endelig IBOS, hvis der er spørgsmål til tovholderfunktionen:

Kenneth Hartmann, Rådgivningschef, tlf.: 28799528 eller e-mail: cx60@kk.dk

Annemarie Haack Enevoldsen, kursus- og konferencekoordinator, tlf.: 39452313 eller e-mail AB7H@kk.dk

10. Sommerskole 2023 på Synscenter Refsnæs v. Berit Houmølle, Synscenter Refsnæs

Med udgangspunkt i sidste års gode erfaringer forkortes sommerskolen med én dag. I stedet integreres nedtagning af telte, oprydning m.m. den sidste dag i skoleforløbet, hvor der arbejdes med fokus på ADL og mestring. Se mere på hjemmesiden og nyhedsbrev om sommerskolen.

11. Tanker om et mestringskursus for personer med AMD, der stadig er i medicinsk behandling v. Kristian Mainz, KC Hovedstaden- (drøftet i forlængelse af punkt 8)

Kristian fortalte, at KC har erfaring med, at de først modtager AMD borgere, når de har afsluttet deres behandling. Udfordringen er, at borgere da er blevet 7-10 år ældre og derfor er Kristian interesseret i, om det er muligt at lave en indsats undervejs, der kommer borgerne til gavn, når de har brug for det.

Kristian har talt med Komiteen for Sundhedsoplysning om muligheden for at udvikle et nyt modul og evidensbasserede kurser med fokus på forebyggelse ift. målgruppen, hvilket de er interesseret i. Kristian vurderer, at der ligger en god business case i dette og efterspurgte, om flere vil være med til at arbejde med målgruppen og "ny" indsats.

Opsamling:

Kristian vil efterspørge om nogen vil være med på et senere tidspunkt. Formålet vil være vidensopsamling og udvikling af det rigtige tilbud.

Dorte With fra CSA Århus vil gerne være med, da det ligger i tråd med deres arbejde med AMD området og på sigt en bredere sundhedsforståelse.

12. Temadrøftelse/runde om, hvordan problemstillinger om hjælpemidler kontra forbrugsgoder håndteres v. Kristian Mainz, KC Hovedstaden

Kristian spurgte til erfaringer ift., hvordan borgerne kommer i gang med at bruge de hjælpemidler, der betragtes som forbrugsgoder. KC oplever, at kommunerne ikke betragter det som deres opgaver.

Flere tilbyder råd og vejledning med udgangspunkt i Serviceloven og undervisning med udgangspunkt i Lov om Specialundervisning.

Nogle køber flere hjælpemidler for at have dem på hylderne til afprøvning inden borgerne skal købe dem i en forretning, og andre låner produkter fra forhandlere, fx gennem et samarbejde med Elgiganten.

Det opleves som en udfordring, at hjælpemiddelafdelingen ikke altid tænker undervisning som en nødvendig del af forbrugsgoder.

Opsamling:

Kristian vil sende et spørgeskema ud til synssøjlens ledere eller fortsætte dialogen bilateralt med henblik på at afdække facetterne bedre.

13. Orientering om aktiviteter i Øjenforeningen ift. strukturkommissionen samt afspecialisering v. Kristian Mainz, KC

Kristian orienterede om, at Øjenforeningen arbejde med fokus på at give sundhedsordførerne fra de forskellige politiske partier dybere indsigt i øjenområdet. Det drejer sig bl.a. om de mest hensigtsmæssige medicinske behandlinger og screeninger i optikforretninger ift. øjensygdomme.

Et formål er desuden at gøre opmærksom på, hvordan de med fordel kan prioritere midlerne i forskning.

Øjenforeningen har gennemført en række interviews med bestyrelsen. Her har Kristian forsøgt at sætte fokus på rehabilitering.

14. Kommende møder: Tid og sted – fysisk, Teams…?

På forrige ledermøde blev det besluttet, at hvert andet møde kunne konverteres til et onlinemøde, hvis det giver mening ift. dagsordenen.

Marie Fasmer fra IBOS efterspurgte om der er behov for en mere fast beslutning.

Lederne udtrykte forskellige ønsker og behov. Nogen vil gerne, at hvert andet møde er fast onlinemøde, hvor dagsordenen tilpasses til dette format. Andre mente, at onlinemøder udfordrer netværksdelen, og at dagsordenen i synssøjlen ofte er meget lange og derfor ikke egner sig til onlinemøder.

Nogle ønskede, at møderne i de forskellige søjler placeres mere tæt op af hinanden, fx tre samlede dage i foråret, mens andre ikke ønskede sammenhængende dage, da det opleves for meget på én gang.

Der blev efterspurgt mere fast mødetidspunkter, så det er nemmere at koordinere derhjemme.

Opsamling:

Næste møde er d. 15. september 2023.

Der er enighed om, at det kan give god mening at afprøve onlineformen, men at mødet i september fastholdes som et fysisk møde, da vi allerede nu ved, at vi skal have et punkt på omkring den centrale udmelding om punktskriftsindsatser til børn og unge og at det må forventes at være et punkt, hvor der er behov for at sidde sammen.

Fremadrettet er der opmærksomhed på, at hvis onlinemøder omlægges til fysiske møder, så meldes det ud i god tid, så det er muligt at planlægge transporttid.

Nedenfor er overblik over årets møder:

- Talesøjlen - slutningen af januar (online møde)
- Høresøjlen – slutningen af februar
- Synssøjlen – midt marts
- PCS ledernetværk – Maj
- Synssøjle – midt september
- Høresøjle – slut oktober

15. Eventuelt

1. Margit Larsen fra ISHD - Institut for Syn, Hørelse og Døvblindhed, Aalborg stopper i vidensfora for punkt og grafisk fremstilling og i stedet indtræder Anne Roesgaard Paarup fra ISHD - Institut for Syn, Hørelse og Døvblindhed, Aalborg.
2. Dorte With bemærkede, at O&M uddannelsen samlet set er meget omkostningstung i og med, at der udover deltagergebyr på uddannelsen også er udgifter til transport, overnatning og time/dagpenge. Marie Fasmer fra IBOS gør opmærksom på, at der er forsøgt at tage højde for det ved at vægte hjemmeøvelser i samarbejde med sin praksismentor. Denne omlægning i uddannelsen løftede en del undervisningstimer på IBOS væk.
3. Kenneth orienterer om, at IBOS og Synscenter Refsnæs begge er på tur rundt til landets kommunikationscentre for at tale VISO og høre om de lokale ønsker og behov ift. fx kurser, vidensarbejde osv.

   IBOS og Synscenter Refsnæs vil desuden invitere til fælles regionale online

møder én gang årligt vedr. VISO-kurser. Møderne vil være opdelt i to spor, første med ledere og herefter med fagpersoner med henblik på at blive mere konkrete på hvilke kurser, der skal udbydes.

IBOS og Synscenter Refsnæs vil desuden udarbejde et samlet nyhedsbrev med kursusoverblik og udbyde et fælles kursus i punkt i efteråret 2023.

4. Natasha Epstein fra CSU Slagelse bemærkede, at Signe og Anne har lavet en mappe i synssøjleregi vedr. lys, som man gerne må bruge